

DairyTuner

Omdat hij voersaldo en voerefficiëntie zo belangrijk vindt, heeft Teun Sleurink het online programma DairyTuner ontwikkeld. Veehouders kunnen hier het 'recept' voor het rantsoen klaarzetten. De chauffeur van de voermengwagen kan er vanuit de trekker (via een pda of smartphone) op inloggen en weet precies wat hij moet inladen, en het systeem registreert de verbruikte hoeveelheden. „De meeste melkveehouders gebruiken een briefje om hun wagen te laden, en vervolgens werken ze met geschatte gegevens om hun voerefficiëntie uit te rekenen. Met Dairy Tuner wordt het voerverbruik exact geregistreerd. Als je dit koppelt aan je melkproductie, kun je direct beschikken over je actuele voerefficiëntie, in plaats van die van vorige maand!”

‘Verstand van koeien kan zelfs een handicap zijn’

Tweeduizend koeien makkelijk te managen

Tweeduizend koeien zijn gemakkelijker te managen dan driehonderd. De meest gemaakte managementfout is: niet weten wat je voert. En tussenkalftijd is een bullshitgetal. Zomaar wat uitspraken van Teun Sleurink, al 17 jaar actief als adviseur op grote melkveebedrijven in de Verenigde Staten en Oost-Duitsland.

Teun Sleurink (48) begon in 1990 als manager op een bedrijf met 450 koeien in Texas. Vijf jaar later werd hij zelfstandig adviseur voor grote melkveebedrijven en dat is hij nog steeds. Hij geeft zijn visie op de volgende tien onderwerpen.

De meest gemaakte managementfout

„Dat je niet weet wat je voert. Ooit heb je een monster laten nemen van de kuil, maar kloppen die drogestofpercentages een aantal weken later nog? Als je persulp inkuilt met 22, 23 procent drogestof en die kuil ligt er een aantal maanden, dan kan die inmiddels wel op 28 procent zitten. Een goede manager bemonstert het ruwvoer wekelijks. Kwestie van discipline. Want als je niet weet wat je voert, hoeveel kilo's drogestof erin gaan, wat dat kost en hoeveel liters melk eruit komen, dan ga je nat. Voersaldo en voerefficiëntie zijn de kengetallen.“

Jongvee-opfok

„Als je efficiënt wilt produceren, moet je daar in investeren. De groei in de eerste twee maanden is cruciaal, die bepaalt de kracht en de productiviteit voor de rest van het leven. In Oost-Duitsland geven we het jongvee nu onbeperkt melk; we halen een kg groei per dag! Moet je wel regelmatig wegen. Kalveren die niet groeien, of minder groeien dan 700 gram per dag: exit. Afvoeren. Je selecteert dan al in een vroeg stadium de laagproductieve dieren eruit en je gaat alleen met de hoogproductieve verder. Elke 100 gram per dag die kalveren voor het spenen extra groeien, betekent straks 100 liter meer melk per lactatie.“

Dierenwelzijn

„Van de 24 uur per dag is een koe 5,5 tot 6 uur aan het vreten en ligt-ie 13 tot 14 uur in de box. Herkauwen doet-ie 8 uur, waarvan 7,5 uur in de box. Ons management mag nooit die dagindeling van de koe verstoren. Overbezetting is daarom absoluut ontoelaatbaar. Boxen, vreetplekken, één voor elke koe. Ik zie nog regelmatig zesrijge ligboxenstallen; onverteerbaar dat die nog worden gebouwd. Ga niet schipperen met vierkante meters, je moet nog zeker twintig jaar met die stal doen. Ik pleit ook voor diepstrooiselboxen met mest. Werkt fantastisch, koeien zijn mooi schoon en de ligtijden langer. Elk uur dat een koe langer in de box ligt, betekent 1,5 kg melk. Rand eromheen timmeren en opvullen die boxen dus!“

„Melk- en wachttijden moet je ook minimaliseren. Stem je groeps grootte dus af op de melkmachinecapaciteit zodat koeien nooit langer dan drie kwartier in de wachtruimte staan. Voorkom ook dat koeien die na het melken zijn geselecteerd, heel lang in de selectieruimte staan te wachten. Het liefst gebruik ik trouwens het voerhek om koeien even vast te zetten. Nog een reden voor één op één vreetplekken.“

Tochtdetectiesystemen

„Fantastisch. Ga je van 60, 65 procent tochtigheidswaarneming naar 85, 90 procent of nog hoger. Je inseminatiegetal verbetert, het drachtigheidspercentage gaat omhoog. Over vijf jaar werkt elk bedrijf daarmee.“

Tussenkalftijd

„Dat kengetal hoor ik nog veel te vaak, maar gemiddelde tussenkalftijd is een bullshitgetal. Daar kan ik niks mee, zegt alleen iets over wat het jaar ervoor goed of fout is gegaan. Je kunt veel beter kijken naar het gemiddelde aantal dagen dat een veestapel in lactatie is, gekoppeld aan de gemiddelde dagproductie. Heb ik 25 liter bij 150 dagen lactatie, dan is iets niet in de haak, maar 250 lactatiedagen is juist een prima verklaring van die productie. Voor de vruchtbaarheid is het veel beter om het aantal dieren dat je tochtig ziet, te gebruiken in combinatie met het aantal dieren dat je drachtig krijgt, en dat te berekenen per 21 dagen. Dat geeft een goede indicatie van je vruchtbaarheid over de afgelopen twee maanden, dan zit je er dicht bovenop.“

Klauwbekappen

„Op veel bedrijven in Nederland gaan de koeien er een of twee keer per jaar op één dag allemaal doorheen. Dat is toch een drama? Al die onrust, je moest eens weten hoeveel melk dat kost. Waarom niet bekappen als ze de droogstand in gaan? Op grote bedrijven kun je wekelijks een groep droogzetten, kun je op een vaste dag de klauwbekapper laten komen.“

Darmgezondheid

„Ik ben een groot voorstander van prebiotica. Dat zijn voedingsvezels die de darmflora positief beïnvloeden. In de vleesveehouderij zijn er al goede ervaringen mee en ik ben ervan overtuigd dat

er ook in de melkveehouderij voordeel mee is te behalen. Het kan wel eens het antwoord zijn op de antibioticaproblematiek. Want waar antibiotica de voerefficiëntie reduceren, hebben prebiotica juist een positief effect.“

Bedrijfs grootte en management

„De lastigste categorie om conventioneel te managen is tussen de driehonderd en vijfhonderd koeien. De veehouder is dan geneigd om zelf te veel mee te werken. Robots en laten voeren door de loonwerker zijn dan mooie opties. Een bedrijf van duizend, of liever tweeduizend koeien, is veel gemakkelijker. Dan kun je alle arbeid organiseren en mensen specifieke taken geven: mensen die alleen maar voeren, mensen die alleen maar melken, of insemineren en drachtigheid controleren. Niet dat ik geen waardering of respect heb voor kleinere bedrijven, of dat je daar de kost niet mee zou kunnen verdienen, maar puur uit oogpunt van management en efficiëntie zouden melkveebedrijven moeten groeien naar duizend-plus koeien. Die schaal grootte heb je gek genoeg ook nodig om duurzaam werken te kunnen financieren.“

Management kwaliteiten

„Een goede melkveemanager is heel pragmatisch en kan goed organiseren. Verstand van koeien is niet eens het belangrijkste; het kan zelfs een handicap zijn. Eén van mijn klanten had een zoon die elders ging boeren en een schoonzoon zonder enige kennis van de melkveehouderij die het bedrijf overnam. Bleek een groot voordeel. Waarom? Die schoonzoon was 100 procent afhankelijk van kengetallen en koppelde alle informatie terug naar de mensen die er verstand van hadden. Als de voerefficiëntie zakke, ging hij zelf niet zitten modderen omdat hij dacht dat hij het wel wist, maar hij ging in de slag met zijn voeradviseur. De schoonzoon ging in no-time zijn zwager voorbij qua productie.“

Weidegang

„Laat de koe maar mooi binnen! Jouw koeien zijn topatleten: moeten die dan buiten gras gaan vreten? Dat is geen oplossing. Lekker binnen houden, of anders een andere koe neerzetten. En als het moet om de melk te verkopen, hou je voersaldo dan in de gaten, dan weet je welke melkprijs je moet beuren om de kosten te compenseren.“ ■